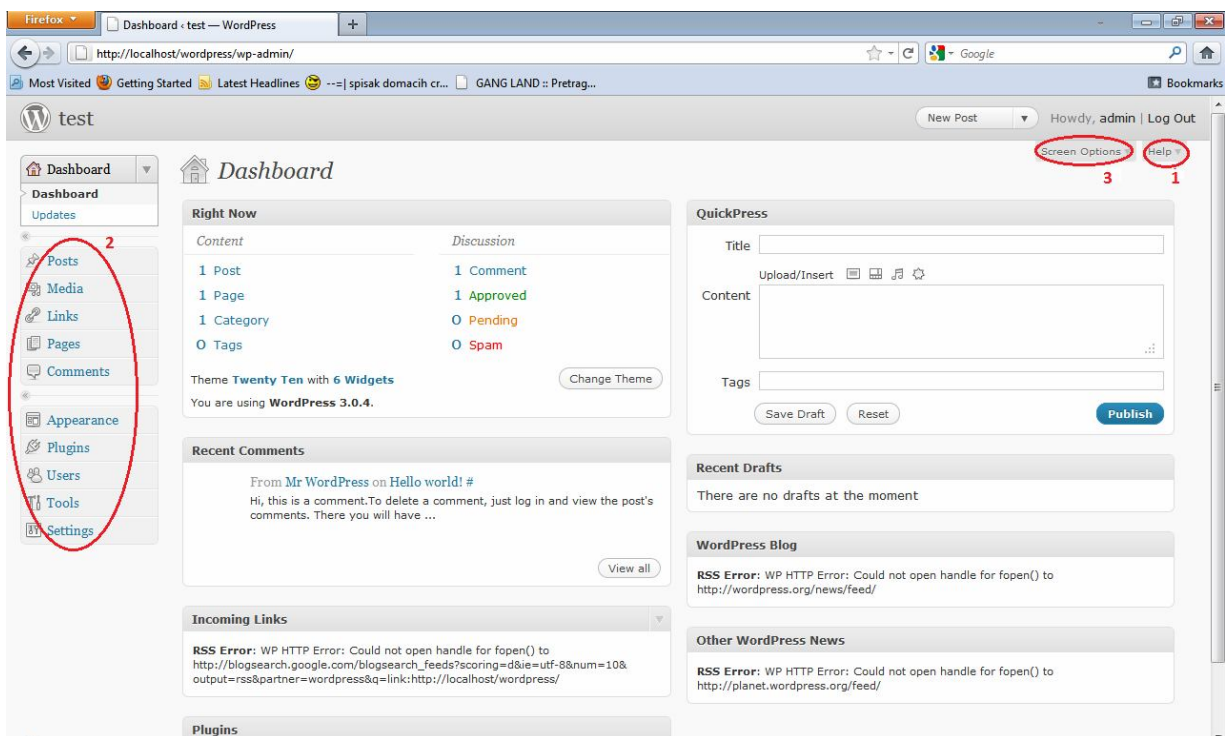**WORDPRESS - ukratko**

Wordpress je blog platforma čiju besplatnu instalaciju možete skinuti sa Interneta (www.wordpress.org). Omogućava da se na jednostavan i brz način pokrene i održava blog. Veoma je rasprostranjen na Internetu i ima podršku za veliki broj jezika. Prednosti korišćenja ove blog platforme: jednostavnost pokretanja i korišćenja (brzo se instalira, dovoljno je intuitivan za korisnike početnike...) i mogućnost proširenja Wordpressa (stotine besplatnih raznovrsnih plugina i tema). WP je pisan u php-u i koristi mysql bazu za čuvanje tekstova i ostalih podataka. Koraci instalacije WP-a dati su pod linkom „Instalacija Wordpress-a".

Kontrolna tabla (Dashboard) je administrativni deo bloga koji služi za uređenje i održavanje bloga.
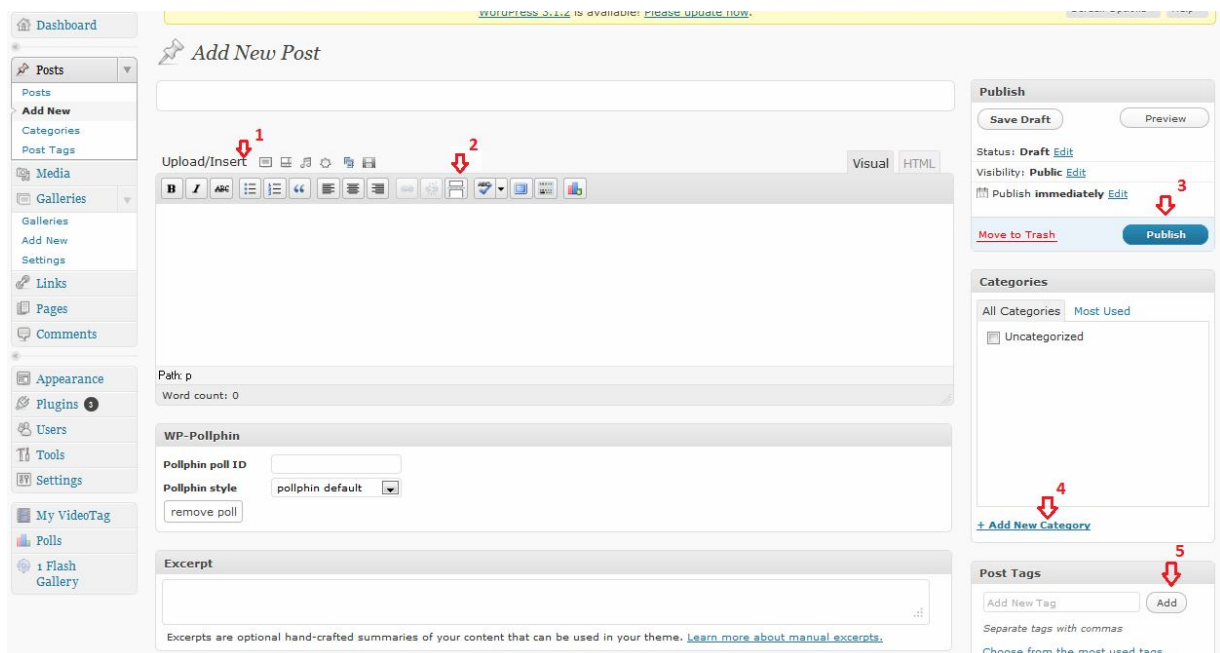

Ovo je standardan (default-ni) izgled kontrolne table koji možete prilagoditi svojim potrebama i koji će se vremenom menjati. Link Help (1) omogućava vam da se upoznate sa sadržajem i mogućnostima kontrolne table, odnosno prikazuje kratak opis trenutno otvorene stranice kontrolne table. Navigacija sa leve strane (2) daje vam niz linkova za pristup administratorskim prozorima za uređenje bloga. Možete da prikažete ili sakrijete module (Right Now, Recent Comments, QuickPress,...) i da utičete na njihov raspored u okviru kontrolne table. Vidljivost modula podešavate u prozoru koji otvarate klikom na Screen Options (3), a na raspored utičete prevlačenjem modula na željeno mesto. Neke od modula možete proizvoljno konfigurisati i ti moduli imaju link Configure u naslovnoj liniji kada se pozicionirate iznad nje.

Pisanje posta i strane

- Post – osnovni sadržaj bloga, može biti otvoren za komentare i uglavnom se postavlja na front page

- Page – statična stranica koja je najčešće povezana sa navigacijom (sidebar ili navigation bar); npr. about page

Post je članak na blogu koji se objavljuje u određeno vreme od strane autora. Može se dodeliti nekoj kategoriji i može biti tagovan ključnim rečima zbog pretrage. Kasnije će biti navedeno kako se kreira kategorija i kako se definišu tagovi. Post se unosi pomoću editora koji je vrlo sličan već poznatim editorima. Pored teksta, možete ubaciti sliku, video, audio fajl… (1), hiperlink,….
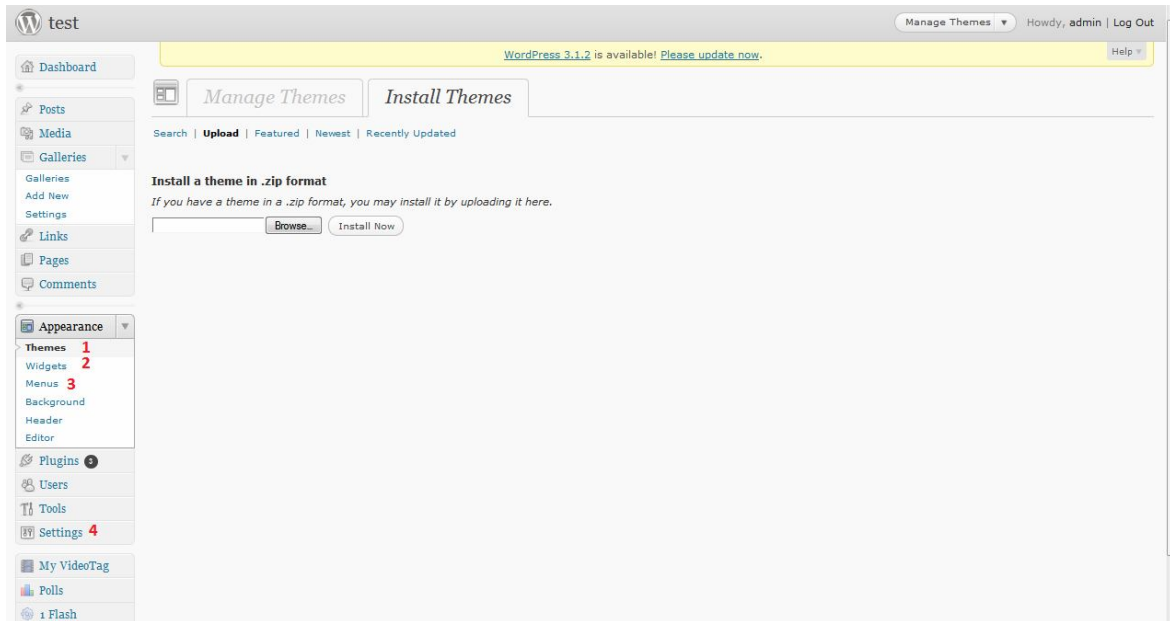

Ako želite da bude vidljivo samo par redova ili reči tj. samo jedan deo posta, a da se ostatak posta može dodatno prikazati, koristite dugme Insert More tag (2). Post se objavljuje klikom na dugme Publish (3).

Tagovi, kategorije, komentari i lozinke

Tagovi su ključne reči kojima identifikujete vaš unos. Ovo je opciono (ne mora se uneti), ali može pomoći prilikom pretrage. Tagovi se ubacuju klikom na dugme Add (5). Ukoliko se u okviru bloga pominju različite teme, preporučljivo je da kategorizujete vaše postove. Na taj način je posetiocima lakše da pretražuju vaš blog tj. da nađu željene teme. Novu kategoriju dodajete klikom na odgovarajući link (4). Iz liste postojećih kategorija čekirate jednu ili više i na taj način tekući post pridružujete nekoj kategoriji ili kategorijama. Komentari su dobar način da ohrabrite posetioce na dikusiju. Dakle možete, a ne morate, da omogućite posetiocima da komentarišu vaše postove i na taj način omogućite posetiocima da dikutuju i razmenjuju mišljenja o aktuelnim temama. Data vam je mogućnost i da neke postove zaštitite lozinkom (passwordom).

Menjanje izgleda bloga – themes and widgets

Na Internetu možete naći veliki broj tema za WP blog. Nakon download-a, potrebno je da upload-ujete temu na WP i da je aktivirate, tj. izaberete.

Daje vam se mogućnost da uređujete sidebar dodavnjem widget-a. Widget-i (dodaci) su nešto poput modula koje možete dodati u okviru sidebar-a i možete ih raspoređivati kako želite na jednostavan način.
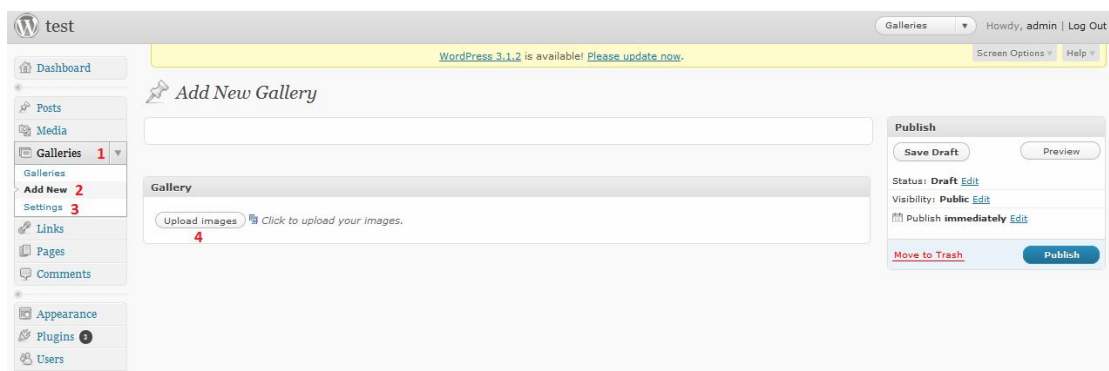
Kao vlasnik sajta vi možete da cenurišete komentare, da definišete user-e, da uređujete blog,… Sva ova i slična podešavanja zadajete u okviru Settings-a (4). Možete dodati user-e, a možete im i omogućiti da se sami registruju. Ima različitih nivoa user-a u WP. Administrator ima pristup svim opcijama, dok ostali user-i imaju ograničen pristup.

Prilikom kreiranja menija (3), neophodno je zadati naziv menija i dodati stavke menija. Stavke menija (linkovi u okviru menija) mogu da vas usmere ka nekom drugom sajtu, ka nekoj stranici vašeg bloga ili ka nekoj kategoriji postova. U zavisnosti od aktivne teme bloga, možete da postavite jedan ili više menija, i najčešće treba da ga „prevučete" u vidu widget-a na sidebar (prilikom kreiranja menija, kreira se i widget Custom menu).
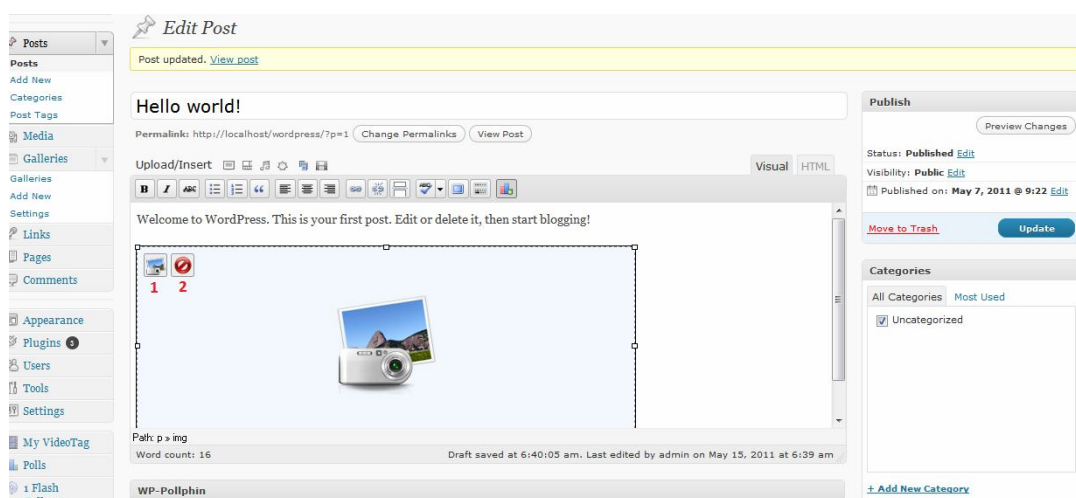

Plugins

Plugin-i vam omogućavaju da na vrlo jednostavan način proširite funkcionalnost bloga. Na Internetu je veliki broj besplatnih plagina koje vrlo jednostavno možete download-ovati i na vrlo jednostavan način upload-ovati na vaš WP blog. Nakon ovaoga, neophodno je aktivirati plugin koji želite da koristite. U zavisnosti od vrste plugin-a za koji ste se odlučili razlikuju se podešavanja za svaki od njih.

1. <u>My VideoTag</u> – omogućava prikaz video fajlova sa određenog sajta, navođenjem linka između tagova [video]

   [video]željeni_link[/video]

2. <u>Good Old Gallery</u> –jednostavna galerija slika koja ih prikazuje u vidu slideshow-a, tako što se jedna slika smenjuje drugom, itd. Nakon aktiviranja ovog plagina, u navigaciji sa leve strane pojavljuje se i odeljak Galleries (1), putem kojeg se na brz i jednostavan način kreiraju galerije. Klikom na Add New (2), ubacuje se nova galerija tako što joj se zadaje naziv i ubacuju se željene slike u nju (4), koje se nakon upload-ovanja mogu i editovati klikom na Edit Image. U odeljku Settings (3)vrše se podešavanja vezana za prikaz galerije – veličina prikaza slika, vrsta prelaza između slika, dužina trajanja prelaza, itd.
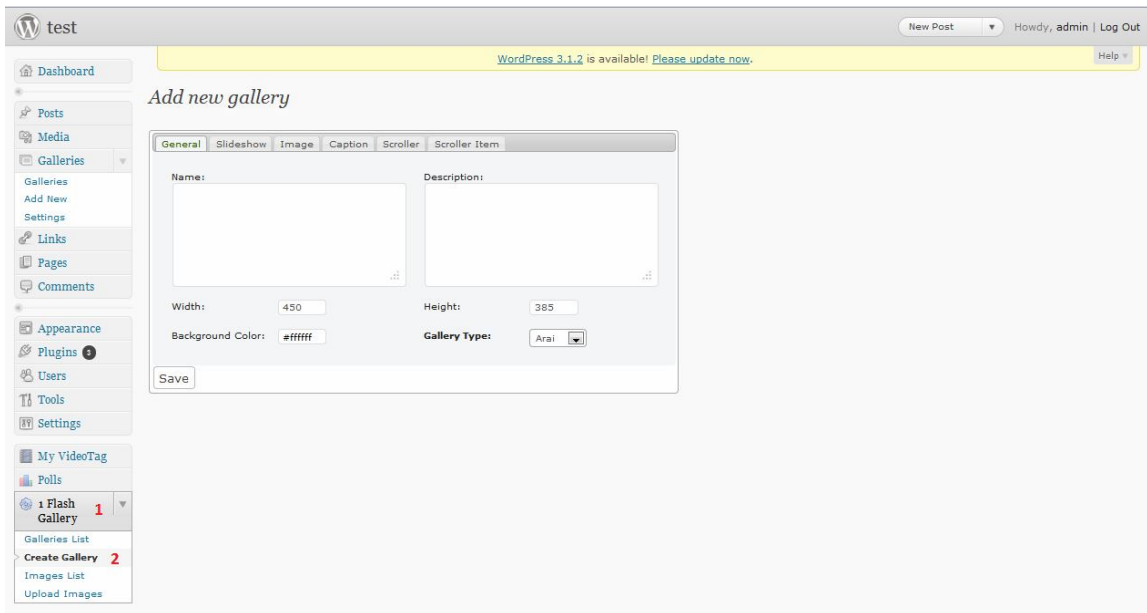

   Galerija se postavlja na određeno mesto u okviru posta ili strane tako što se na željeno mesto prekopira kod sličan sledećem `[good-old-gallery id="8"]`, koji se izgeneriše za svaku galeriju i jedisntven je.
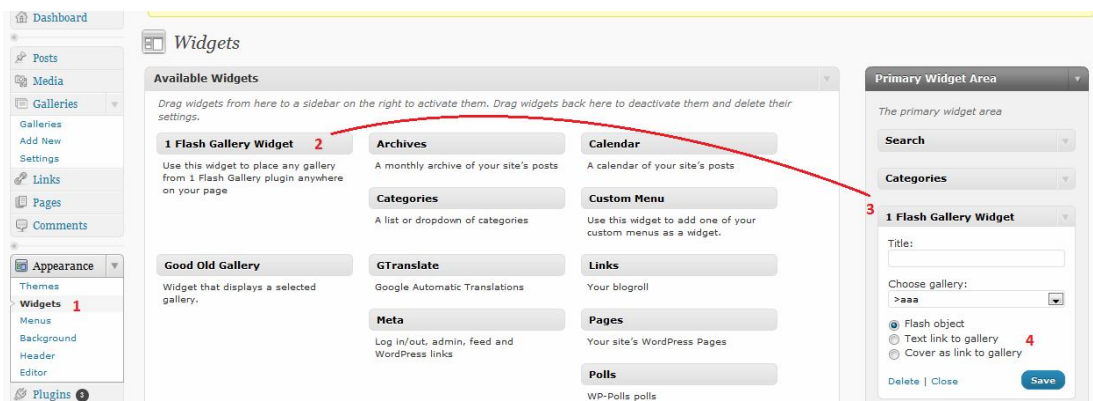
3. <u>Simple Scrollbar Gallery</u> – jednostavna galerija koja se ubacuje na jednostavan način. Na željenom mestu u okviru posta ili stranice ukucate **[gallery]** i na tom mestu se nakon čuvanja otvara prikaz kao na slici. Kada kliknete u okvire tog pravougaonika, pojaviće se dva ikonice. Jedna za editovanje galerije tj. ubacivanje slika (1) i druga za brisanje galerije (2).

4. 1 Flash Gallery – ova galerija daje više mogućnosti od prethodne dve, tj. omogućuje vam mnogobrojna podešavanja i daje različite skin-ove za prikaz galerije. Nakon instalacije ovog plagina, instaliraju se dva plagina – jedan za galeriju koju ćete postavljati u okviru posta ili strane (1 Flash Gallery), i jedan za galeriju koja će se naći na widgetu, tj. link ka galeriji se postavlja na widgetu (1 Flash Gallery widget). Nakon aktiviranja ovog plagina, u delu za navigaciju, pojaviće se odeljak 1 Flash Gallery (1).
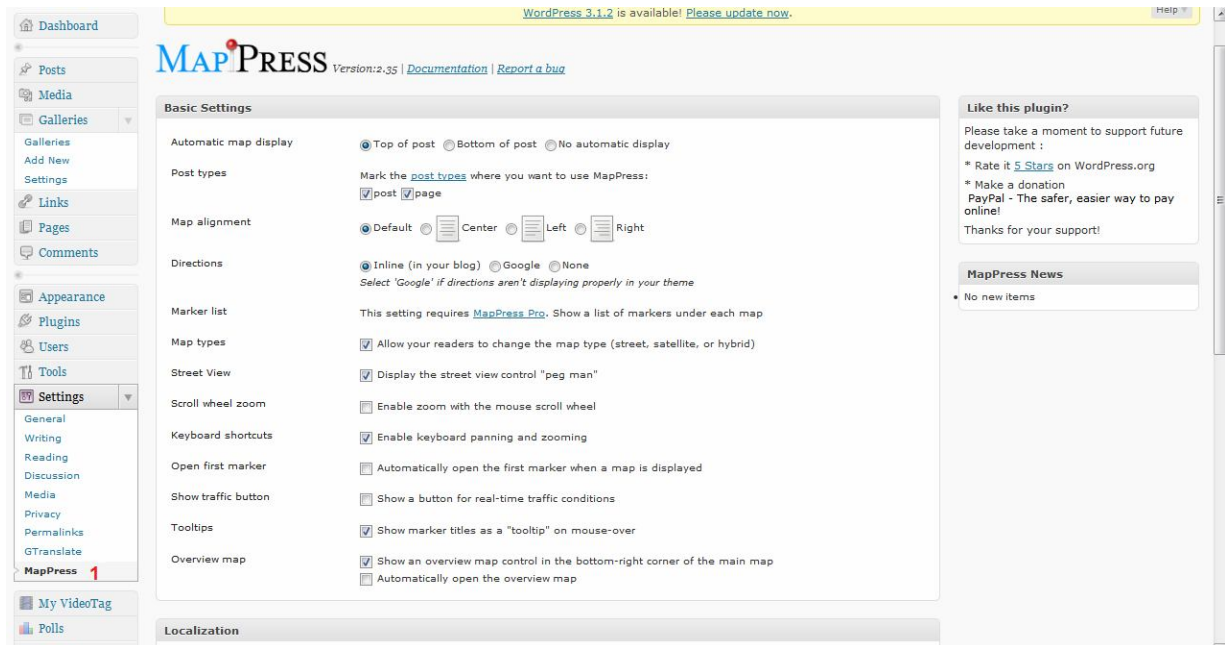

Nova galerija kreira se klikom na link Create Gallery (2), nakon čega se otvara prozor za uređenje galerije kao na slici. Data je mogućnost za brojna podešavanja koja su podeljena po grupacijama putem ovih tabova (General, Slideshow, Image,...). Možete podesiti dimenzije galerije, boju pozadine, tip galerije (skin), brzinu menjanja slika u slideshow-u, vrstu prelaza, itd. Ukoliko želite da postavite link ka nekoj galeriji na widgetu, to radite tako što odete na listu dostupnih widgeta klikom na link Widgets (1). Iz te liste prevučete widget 1 Flash Gallery Widget (2) na željeno mesto sidebar-a (3). Tu otvarate taj widget i vršite podešavanja za njega (4). Dajete mu ime, birate galeriju koja će se otvarati i birate vrstu linka.
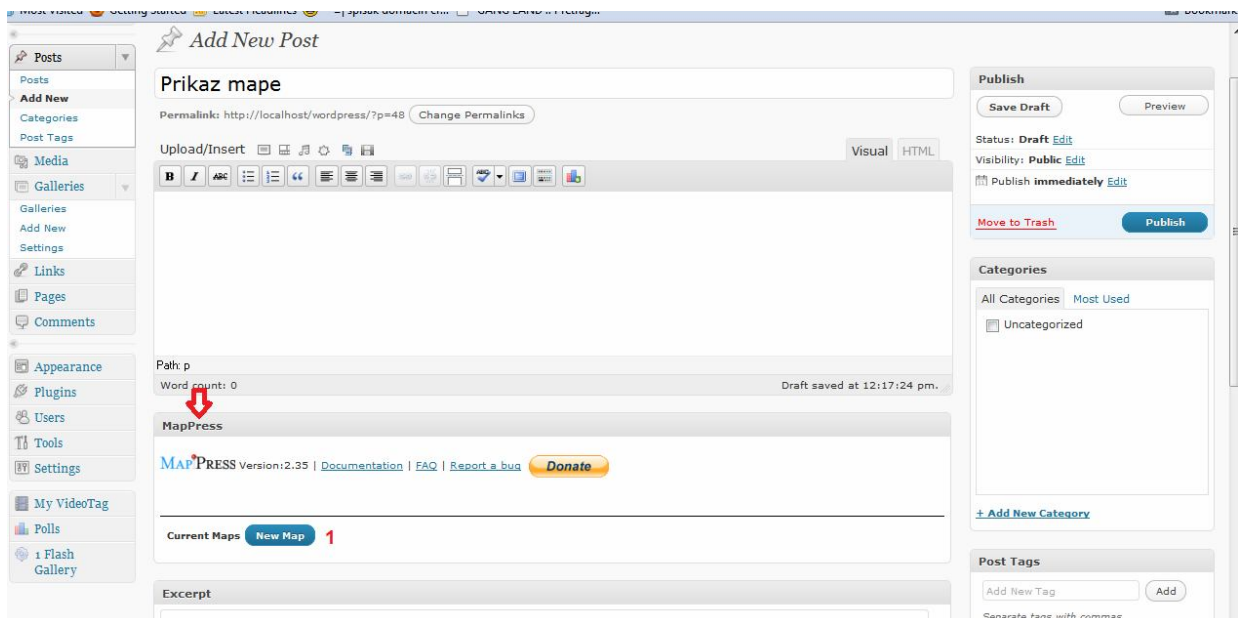
5. <u>Gtranslate</u> – plugin koji daje mogućnost brzog i jednostavnog prevoda bloga na željeni jezik. Nakon aktivacije u okviru odeljka Settings pojavljuje se link Gtranslate (1) koji vam otvara prozor za podešavanja prevoda koji je dat na slici. Podešavanja se tiču default-nog jezika, da li da se prikazuju zastave i padajući meni ili samo jedno do toga, koji jezici da budu dostupni, da li da se prevod otvara u novom prozoru, itd.

Nakon ovih podešavanja na željenom mestu posta ili strane postavite **[GTranslate]** i nakon čuvanja, na tom mestu će biti pozicioniran prikaz Gtranslate-a. Mnogo je bolje da se Gtranslate postavi na sidebar u vidu widgeta, jer je tada u bilo kom trenutku dostupan posetiocu (za razliku od prethodnog slučaja, kada je vidljiv samo u okviru stranice ili posta na kom je postavljen). Ovo se postiže tako što se iz liste dostupnih widgeta, Gtranslate widget prevuče na željeno mesto sidebara.
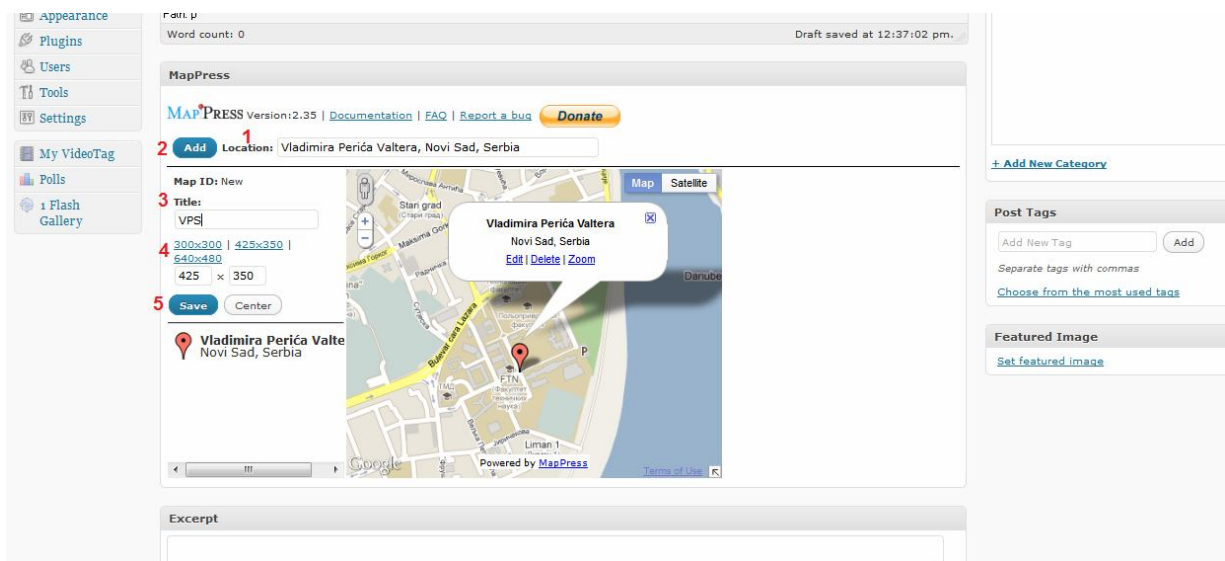
6. <u>MapPress Easy Google Maps</u> – plugin za ubacivanje Google mape u Vaš post ili stranicu. Nakon aktivacije u okviru odeljka Settings pojavljuje se link MapPress (1) koji vam otvara prozor za podešavanja data na slici. Podešavanja se tiču prikaza mape – poravnjanje , pozicija u okviru posta ili strane, mogućnost promene prikaza mape, itd.
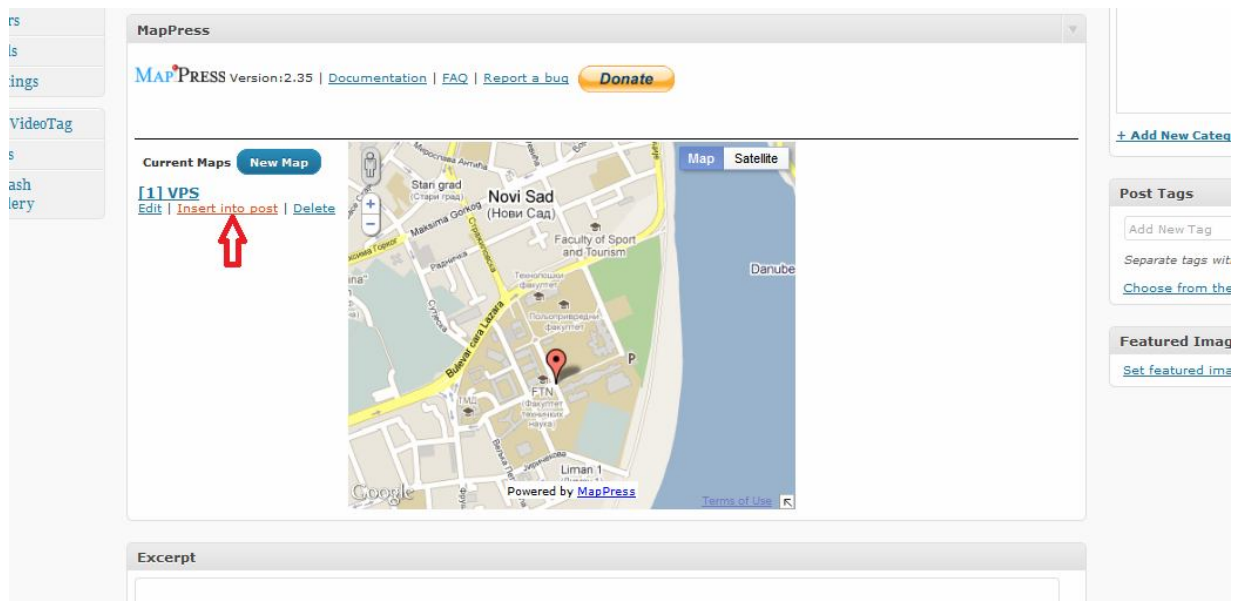

Nakon aktivacije ovog plugina, u okviru svakog prozora za unos posta ili strane, postavljen je dodatni modul MapPress (prikazan na slici), putem kojeg se vrši kreiranje, a zatim i ubacivanje mape.

Klikom na dugme New Map(1), otvara se prozor sličan onom na sledećoj slici.

Potrebno je u polje Location (1) ukucati željenu adresu, a zatim kliknuti na dugme Add (2). Dajete proizvoljno ime mapi u polju Title (3), birate dimenzije mape (4). Klikom na Save (5) čuvate mapu i zadate parametre, nakon čega je na link *Insert into post* (vidi sliku), kako bi se željena mapa ubacila u tekući post ili stranu.
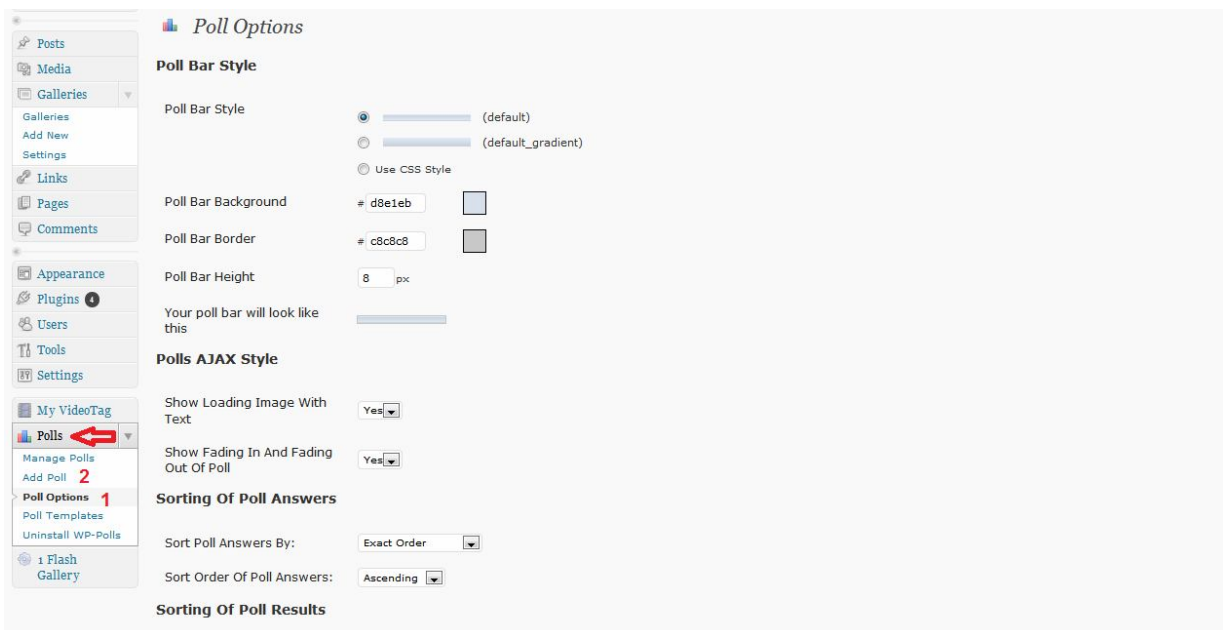
7. <u>WP-PostViews</u> – plugin koji daje uvid u posećenost postova Vašeg bloga (broji posete za svaki od postova). Nakon aktivacije u okviru odeljka Settings pojavljuje se link PostViews (1) koji vam otvara prozor za podešavanja data na slici. Ovde je važno podesiti za koje posetioce se vrši brojanje poseta, da li za registrovane korisnike, za goste ili za oboje.

Sledeće što treba da uradite je da postavite odgovarajući widget (Views) na sidebar, kako bi u svakom trenutku bila vidljiva informacija o posećenosti postova. Nakon prebacivanja widgeta na sidebar, daje Vam se mogućnost dodatnih podešavanja za pregled posećenosti postova.

Dajete naslov widgetu (1), zadajete uslov po kome će se sortirati i prikazivati informacije (2), definišete da li da se broje samo strane, samo postovi ili oboje (3), birate broj redova (inforamcija) koji će se prikazivati u okviru widgeta (4).

8. <u>WP-Polls</u> – plugin za kreiranje mini anketa, koje možete postaviti na Vaš blog putem widgeta. Nakon aktiviranja ovog plagina, u navigaciji sa leve strane pojavljuje se i odeljak Polls, putem kojeg se na brz i jednostavan način kreiraju ankete. Klikom na Polls Options (1) otvara se prozor za uopštena podešavanja za prikaz anketa. Klikom na Add Poll (2) otvara se prozor za unos ankete, prozor u kom se unosti pitanje, ponuđeni odgovori, može da se omogući posetiocu da odgovori na više od jednog pitanja, zadaje se vreme aktiviranja ankete, i eventualno vreme njenog isteka.

Nakon svih podešavanja i definisanja pitanja i odgovora, ostalo je još da se anketa postavi na Vaš blog, a to postižemo korišćenjem widgeta Polls. Tu još treba zadati naslov i definisati koje ankete da se prikazuju.